

9765

ЕЛЕКТРО

ХАРКІВСЬКИЙ
ТУРБІНО-
ГЕНЕРАТОРНИЙ

ПРОБІРНО
1945

А
Р
С
Е
Н
А
Л

Д
В
О
У

• ПРОЛЕТАР •

Ціна 20 коп.

1931

1931

1931

1931
6008

98
БРИГАДА „КОМУНІСТА“

Іддія 20. I
332
ЕЛЕКТРОАРСЕНАЛ

ХАРКІВСЬКИЙ
ТУРБІНО-ГЕНЕРАТОРНИЙ

9765
ЦЕНТРАЛЬНА НАУКОВА
БІБЛІОТЕКА

ВИДАВНИЦТВО «ПРОЛЕТАР»

1931

58 64

З М І С Т

	Стор.
„Дешево“ будівництво	5
Збудуймо свою електротехнічну промисловість	7
Три Дніпрельстани—на одному заводі	9
Випередимо Америку	12
Перемога залізобетону	14
Турбінобуд — показове будівництво	17
Народження буксиру	19
За діяльну допомогу	21
Перший млинець	24
Оперативним річищем	25
Безробітні „кайзери“ і мотори	27
Секрет простоїв	29
Вимушені прогулянки	31
„Гони монету“ й ентузіясти	33
Дайош зустрічний!	35
Спростувальні рифи	36
„Працюйте собі, псуйте папір!“	38
Штурм опортунізму	41
Кажуть, що будком є..!	43
З резолюції бюро осередку КП(б)У Турбінобуду	46
Віч-на-віч	48
Говорять ударники	50
Що пропонують ударники Турбінобуду	54
Взяти темпи!	56

Здійснюючи наказ ударників Турбінобуду, що на своєму злеті ухвалили всебічно спопуляризувати будівництво харківського турбіновелетня, — бригада йкладе першу „цеглину“ до літератури про потужний завод — втілення Ленінової ідеї електрифікації СРСР.

Бригада „Комуніста“ працювала на будівництві в період, коли лише почав розгортатися широкий фронт будівних робіт, коли ще не було вижито „дитячих хороб“ будівництва.

Масова робота бригади була скерована на те, щоб допомогти соціалістичній організації робіт на будівництві, змобілізувати маси будівників, здебільшого вчорашніх селян, на боротьбу за ударне здійснення будівного плану.

Водночас бригада зосереджувала увагу громадськості на потребах Турбінобуду.

Ця невеличка книжка не претендує на всебічне охоплення всіх складних питань будівництва турбіного велетня. Він вартий того, щоб про нього не одну книжку написати.

„ДЕШЕВЕ“ БУДІВНИЦТВО.

Інженер-будівник, учасник нашої бригади, сказав сумно:

— Усе лихо в тім, що наше будівництво надто дешеве...

Його не зрозуміли: лихо — що дешеве?

— Отож,— потвердив інженер.— Дуже дешеве.

І побачивши, що його не розуміють, взявся докладніше пояснювати свою думку:

— Ми не можемо нині піднести жодної великої справи, не забезпечивши їй уваги та підтримки від радянської суспільности, від трудящих цілої країни. Це ж так, правильно?

— Ну, так,— погодився другий бригадник, робітник електрозаводу,— але ж хіба наше будівництво не варте уваги?

— Варте,— одповів інженер,— безумовно варте! Цього ніхто і не заперечуватиме. Але річ у темпах нашої доби, певніше сказати, в її масштабах. Ми звикли до надзвичайного, надмірного, і те, що вчора здавалося нам утопією, казкою—сьогодні стає буденним, не вартим уваги. І це надто помічається у нашому велетенському будівництві. Оце лише кілька років, як ми почали будувати нові великі заводи, фабрики, електростанції. Кожне

нове спорудження ми відзначали, як наше велике досягнення. А вже сьогодні ми інтересуємося лише тими будівництвами, які перевищують все, що є в Європі та в Америці, вартість яких коливається в сотнях мільйонів карбованців — такими як Дніпрельстан, Магнетобуд, Кузнецькбуд.

— А наше будівництво?

— А наше будівництво, як я вже й казав, надто дешево, вартість заводу лише 30 млн. крб.

— Хіба це так дешево?

— Та ні! Таких заводів у передових капіталістичних країнах лічені одиниці, але ми звикли нині до незрівняно більших масштабів. У нас часто міряють значення якоїсь справи саме отакою мірою: що коштує сотні мільйонів карбованців, то й важливе, а що дешевше — то так, другорядне.

Тимчасом ВРНГ Союзу прирівняло наше будівництво, будівництво харківського турбіногенераторного заводу до найважливіших будівництв, яким треба в першу чергу постачати робочу силу, матеріал, устаткування. І це цілком зрозуміло, коли зважити значення харківського турбіногенераторного заводу для соціалістичної економіки Радянського Союзу, для побудови енергетичної бази, для визволення нашого господарства від чужоземної залежності.

ЗБУДУЙМО СВОЮ ЕЛЕКТРОТЕХНІЧНУ ПРОМИСЛОВІСТЬ.

„Відзначаючи диспропорцію між промисловим розвитком і забезпеченням електроенергією низки найважливіших районів (Донбас, Кузбас, Ленінград, Москва, Нижній Новгород, Урал), з'їзд вважає за потрібне поширити мережу будованих електростанцій і домогтися рішучого перелому в забезпеченні підприємств електроенергією“.

(З резолюції XVI з'їзду ВКП(б).

Чимала „заслуга“ в утворенні такої диспропорції між розвитком соціалістичної промисловості та її забезпеченням електроенергією припадає на шкідників: вони бо багато сили доклали, щоб всіляко затримати, загальмувати розвиток нашої енергетичної бази, і зокрема електропромисловості.

Але шкідникам не вдалося здійснити своє „плянування“, бо, виконуючи ленінський плян ГОЕЛРО, пролетаріят, керований комуністичною партією, далеко перевищив і накреслення, зроблені десять років тому у пляні ГОЕЛРО і контрольні числа соціалістичної п'ятирічки.

На XVI з'їзді партії тов. Куйбишев, доповідаючи про наші величезні досягнення в електрифікації країни та розвитку електропромисловості, зазначив і завдання в цій галузі на майбутнє:

„Щоб форсовано розвивати нашу енергетичну базу, особливо електрифікацію, нам треба хоч би що, а збуду-

вати свою електротехнічну промисловість. Лише на базі своєї електротехнічної промисловости ми можемо взяти більші темпи, бо інакше над нами тяжитиме питання імпорту. А ви чудово знаєте, що питання імпорту є ліміт, що стримує темпи нашого розвитку. Тому електротехнічна промисловість та турбобудівництво повинні максимально розвиватися”.

У царській Росії, що була надзвичайно відсталою країною в галузі електротехнічної промисловости, майже зовсім не було власного виробництва турбогенераторів. Тимчасом без власного турбінобудівництва електрифікація країни не має сталої технічної бази.

Ми вже давно перевищили передвоєнний рівень турбінобудівництва. Але цей рівень був такий мізерний, що з нього не можна виходити. Бурхливий розвиток соціалістичної промисловости, нові десятки районних електростанцій потребують найпотужніших агрегатів, яких у нас досі ще не виробляли. І радянське турбінобудівництво зростає щороку справді нечуваними темпами. Тов. Куйбишев подав такі відомості у своїй доповіді на з'їзді партії:

„В галузі турбінобудівництва передвоєнного часу ми мали мізерну цифру продукції, що вимірялася 5,9 тис. кіловат; 1926/27 року ми перейшли передвоєнний рівень, почали виробляти 34 тис. кіловат; 1929/30р. мали виробити вже 200 тис., а 1930/31 року програма намічає випуск турбін загальною потужністю 660 тис. кіловат, тобто в 3^{1/2} рази більше, ніж попереднього року.

Я б не сказав, що успіхи електропромисловости й турбінобудівництва пояснюються великими капітало-

вкладами. Певна річ, це мало свою ролю. Ми збудували спеціальний турбінний корпус при металевому заводі ім. Сталіна в Ленінграді. Успіхи майбутнього року великою мірою відзначаються тим, що збудовано нову „Електросилу“ в Ленінграді. Але не лише це дає змогу мати такі масштаби розвитку електропромисловости.

Тов. Орджонікідзе тут уже виступав і розповідав нам, які можливості мають наші заводи іноді при мінімальних вкладах, а іноді й без вкладів. Ще багато резервів має і наша електротехнічна та й машинобудівна промисловість взагалі. Про це я говоритиму докладно далі. Нині я хочу тільки підкреслити, що ті висоти, яких досягли електропромисловість і турбінопромисловість, далеко ще не граничні, і треба домагатися хоч би що було, при тому голоді, який є в галузі машинобудівництва та електропромисловости, намічену програму надвиконати“.

ТРИ ДНІПРЕЛЬСТАНИ — НА ОДНОМУ ЗАВОДІ.

І ми справді набагато надвиконуємо намічену програму, мобілізуючи наші внутрішні ресурси, невикористані досі резерви і будуючи нові велетні-заводи. Ленінградські заводи — „Електросила“ та металевий завод, що були досі єдині постачальники турбогенераторів, не можуть задовольнити дедалі більших потреб нашої країни в електроенергії.

Нові потужні турбіногенераторні заводи, устатковані за останнім словом техніки, з продукційністю в мільйони кіловат, — лише вони можуть задовольнити

голод країни на електроенергію. Ми вже будуємо ці заводи.

Перший з них — це харківський турбіногенераторний завод, а далі починають будувати уральський.

Одразу ж після XVI з'їзду партії, у липні 1930 року, ВРНГ Союзу та Всесоюзне електричне об'єднання ухвалили збудувати в Харкові турбіногенераторний завод, з продукційністю першої черги — 1.500.000 кіловат на рік.

Це визначає, що загальна потужність турбогенераторів, що їх випускатиме протягом року харківський завод, дорівнює приблизно потужності трьох Дніпрельстанів або тридцяти Волховбудів.

Щоб уявити собі машини, які випускатиме харківський турбінний, годі сказати таке: найменшої з них було б цілком досить, щоб задовольнити потребу на світлову та силову електроенергію такого великого промислового й культурного центру, як сьогоднішній Харків.

Харківський турбіногенераторний завод випускатиме машини потужністю від 50 тис. до 160 тис. в одному агрегаті. Тимчасом досі на заводах Союзу випускали турбогенератори щонайбільше потужністю 24 тис. кіловат.

Наведених відомостей досить, щоб з'ясувати, яке значення має будівництво турбіногенераторного заводу для енергоозброєння Радянського Союзу, для утворення енергетичної бази соціалістичної промисловости.

Турбінозавод будують на території харківського електромеханічного заводу. Головний корпус буде справді велетенських розмірів — його площа доходить

61.300 кв. метрів, а загальний обсяг — близько 1 млн. кубометрів.

П'ять лав залізобетонних колон загальною кількістю 230 — це основна частина споруди. Колони підноситимуться до висоти 31 метр. Для цих колон довелося копати копані завглибшки до 12 метрів. У просторих цехах заводу ходитимуть зводи, що підноситимуть та подаватимуть до верстатів окремі частини машин, „деталі“ — вагою близько 200 тонн. Усіх зводів буде 35. Частина з них ходитиме на висоті 21 метр, а частина на висоті 14 метрів.

Відповідальне будівництво першого в Союзі своєю потужністю турбіногенераторного заводу стає ще складнішим, ще відповідальнішим після того, як ухвалено замінити в ньому залізні конструкції на залізобетонні, що заощадить чимало коштів та збереже гостро дефіцитний метал.

Завод зможе випускати турбогенератори загальною потужністю 1.500 тис. кіловат, роблячи безперервно на дві зміни, з робітним днем 7 годин на кожну зміну. Отже, верстати заводу робитимуть 420 годин на місяць, тимчасом, як на американському заводі протягом 8-мигодинного робітного дня верстати роблять пересічно лише 200 годин на місяць.

Саме будівництво нового заводу коштуватиме приблизно 15 млн. крб. Стільки ж коштуватиме і устаткування, отже, загальна вартість заводу (без допоміжних цехів) дорівнює 30 млн. крб.

ВИПЕРЕДИМО АМЕРИКУ.

Таке „дешево“ будівництво харківського турбіно-генераторного. Цей завод буде найбільшим досягненням радянської електропромисловости.

Поточного року продукція електротехнічної промисловости у 15 разів перевищує передвоєнний рівень. Потужністю електромашин СРСР посяде одне з перших місць серед найпередовіших своєю технікою країн. Але розгорнуте соціалістичне будівництво ставить дальші вимоги перед нашою електротехнічною промисловістю. Її продукція збільшується останніх років далеко швидше, ніж продукція цілої промисловости Союзу. Бурхливе зростання електропромисловости видно з випуску продукції окремих років:

1923/24 року електротехнічна промисловість дала продукції на 40 млн. крб., 1924/25 року—на 74 млн. крб., 1925/26 — на 92 млн. крб., 1926/27—на 130 млн. крб., 1927/28 року—на 176 млн. крб., 1928/29—на 262 млн. крб., і 1929/30 року — на 479 млн. крб.

Поточного року продукція електротехнічної промисловости має збільшитися вдвое. Вже тепер радянські заводи (харківський, ленінградський, московський) виготовляють електромашини такої складности й потужности, що їх продукували дотепер лише найпередовіші капіталістичні країни. Радянські заводи виробляли досі турбогенератори потужністю на 24 тис. кіловат. Цього року випускатимуть турбогенератори потужністю близько 50 тис. кіловат, наступного року почне робити новий велетень — харківський завод, що агрегат на 50 тис. кіловат буде для нього машина найменшої по-

тужности. Він випускатиме машини на 160 тис. кіловат—кілька Волховбудів в одній машині—це величезне досягнення радянської електротехніки, що підноситься більшовицькими темпами на колосальну височінь.

Чи є ще десь турбіногенераторні заводи такої потужности—і щодо окремих агрегатів, і щодо загальної суми продукції, як будований нині в Харкові?

Ми вже казали, що це буде перший у Радянському Союзі завод, що випускатиме турбогенератори такої величезної потужности. У Північно-Американських Сполучених Штатах і в Німеччині є окремі, справді одиничні заводи, що продукуватимуть агрегати такої самої потужности, як і харківський завод. Ось, наприклад, найбільший завод у Скенектеді (в Америці) випускає машини потужністю від 10 тис. кіловат до 160 тис. кіловат. Загальний випуск турбогенераторів на цьому заводі дійшов 1928 року до 1 млн. кіловат. Але жорстока криза, яка заступила тимчасове „просперіті“ (процвітання), призвела до того, що електротехнічна промисловість Америки, яка і раніш не мала повної навантаги (так само як і інші галузі промисловости), нині працює наполовину, і навіть менше, своєї потужности.

Харківський турбінозавод з продуктивністю першої серії 1.500 тис. кіловат не знатиме кризи збуту.

Десятки нових районних електростанцій, будованих в усіх кінцях Радянського Союзу, чекають на радянські турбогенератори.

Нам потрібно щонайбільше нових найпотужніших машин, щоб підвести сталу технічну базу під наше народне господарство, електрифікувати соціалістичну

промисловість, а за нею й усупільнене сільське господарство. Період соціалізму, що ми в нього вступили, поступове знищення різкого поділу між містом і селом — потребує нової енергетики, потребує електрики, понадпотужних турбогенераторів. Їх даватиме харківський завод.

ПЕРЕМОГА ЗАЛІЗОБЕТОНУ.

Того, що ми розповіли про будівництво харківського турбінного заводу досить, щоб зрозуміти значення цього заводу для радянської електротехнічної промисловости та для цілого народнього господарства.

Але харківський турбіногенераторний — це не лише перший в Радянському Союзі й один з небагатьох у цілому світі заводів-велетнів електромашинобудівництва — це є справді перший і в Європі, і в Америці завод, будуючи який ми робимо сміливий революційний крок, замінюючи відповідальні залізні конструкції заводу на залізобетонні.

У такому обсязі і в таких конструкціях залізобетону не вживали ще досі на жодному будівництві.

Навколо цієї справи розгорнулася тривала й завзята боротьба, де революційна думка виступала проти „академічної“ теорії, де шукання нових шляхів відходило від консервативної „практики“.

Тривали довгі дискусії, де неподільно перепліталися міркування політичні, економічні й суто технічні, дискусії на виробничих нарадах, конференціях інженерів, на партійному осередку, на спеціально скликаних комісіях, на засіданнях президії ВРНГ.

Утворилися дві „фракції“: залізних конструкцій і залізобетону.

Перша—залізна—доводила:

— Ніде в світі нема ще досвіду будування з залізобетону таких відповідальних конструкцій.

Друга—залізобетонна—відповідала:

— Такої спроби, правда, досі не було. Але ми повинні набути досвіду, будуючи наш завод!

— Адже американці роблять скрізь, по всіх великих будівництвах, залізні конструкції...

— Американці можуть так робити, в них надвиробництво металю, а в нас сьогодні гострий дефіцит металю, ми повинні заощаджувати кожен тону, а тут ідеться про тисячі тонн заліза.

Оборонці залізних конструкцій „лякали“:

— Не забувайте, що ми ставимо колону на 31 метр заввишки, прогони будуть завширшки 32 метри, а підгрантові бруси повинні витримувати динамічну навантагу на 200 тонн!

— Ми не забуваємо, — відповідали залізобетонники, — але ж і ви знаєте, що мости мають ще ширші прогони і вони витримують динамічну навантагу цілого поїзду і що мости, не зважаючи на все це, роблять таки з залізобетону.

— І все ж таки, замінити в нашому будівництві залізо на залізобетон—це величезний технічний ризик...

— Ризик, безумовно, є, але треба його довести до нуля, найточнішим розрахунком та найкращою якістю роботи.

Уже тоді, коли почали будувати харківський турбіногенераторний завод, коли був готовий проєкт,

складений американською фірмою, молоді радянські спеціалісти подали сміливу пропозицію — замінити залізні конструкції на залізобетонні. Цю пропозицію підтримала робітнича громадськість Турбінобуду та електромеханічного заводу. Адже така заміна дає змогу зберегти соціалістичному господарству 1 млн. крб. коштів та 6—8 тис. тонн гостро дефіцитного заліза.

Ряд спеціалістів висловилися за таку заміну. І все ж таки сміливу пропозицію зустріли „на багнети“ ті, що боялися зробити революційний крок у будівництві, ті, що не наважувалися поробити якоїсь зміни у проєкті, складеному високоповажною американською фірмою.

Питання про заміну залізних конструкцій на залізобетонні було розв'язано не одразу, воно проходило через різні інстанції — комісії, експертизи, консультації.

ВРНГ України висловилася за заміну.

При ВРНГ Союзу утворено спеціальну комісію з найвидатніших спеціалістів у питаннях залізобетону. Комісія довго засідала, обговорювала всі „за“ і „проти“ і постановила:

Заміна залізних конструкцій на залізобетонні цілком можлива й доцільна. Вона дасть велику економію і коштів, і металю. Проєкт молодих радянських спеціалістів — правильний.

Нарешті ВРНГ Союзу ухвалила — застосувати на будівництві турбіногенераторного заводу залізобетонні конструкції.

ВЕО — Всесоюзне електричне об'єднання, що ввесь час вперто обстоювало залізні конструкції, примушене було погодитися на заміну.

ТУРБІНОБУД—ПОКАЗОВЕ БУДІВНИЦТВО.

Боротьба між двома „фракціями“—оборонцями заліза й прихильниками залізобетону—закінчилася перемогою залізобетону. Але це робить завдання будівників ще складнішими, відповідальнішими. Будуючи завод залізних конструкцій, вони могли б спиратися на досвід інших будівництв. Нині вони такого досвіду не мають. Навпаки, саме будівництво турбіногенераторного заводу буде спробою спорудити такий тип, що з нього користуватимуться інші. Отже, Турбінобуд є справді показове будівництво, а тому й потребує надзвичайної уваги.

Заміна залізних конструкцій на залізобетонні відбулася вже в перебігу будування. Боротьба навколо питання—залізо чи залізобетон—тривала понад два місяці. Це, зрозуміло, затримало будування.

Отже, нині потрібні справді ударні темпи, потрібна надзвичайна чіткість у роботі, щоб надолужити втрачене, щоб вчасно закінчити будування.

Протягом якихось півроку до 1 грудня треба закінчити величезний корпус обсягом в 1 млн. кубометрів. На це треба вкласти 38 тис. кубометрів самого лише бетону. Щоб розгорнути будівництво в такому обсязі, на площу, де будують завод, має щодня надходити 120 вагонів різного будівельного матеріалу.

Але сама будівна робота—це ще не все готування до пуску турбіногенераторного заводу. Одночасно треба виховати кадри—підготувати тисячі кваліфікованих робітників, яким доведеться працювати в цілком нових умовах, з найновішим, вдосконалим

устаткуванням. Цих робітників мають підготувати на електрозаводах Харкова та Ленінграду. Кваліфіковані спеціалісти для харківського турбіногенераторного заводу мають набути потрібних знань на заводах Америки й Німеччини.

Далі треба розв'язати складне питання про виробниче кооперування будованого турбіногенераторного заводу з іншими металургійними та металообробними заводами, що постачатимуть йому різний матеріал і деталі.

Наприклад, дрібне литво турбіногенераторному заводі мають постачати ливарні його сусіди — харківського електромеханічного заводу; велике сталеве та чавунне литво приставлятиме краматорський завод. Все це треба вчасно розв'язати, бо від цього залежить випуск понадпотужних турбогенераторів, на які чекає народне господарство.

У першому кварталі поточного року на будівництві не спромоглися розгорнути роботи потрібними темпами, нависла загроза вчасному закінченню будівництва.

Ряд „неполадок“ з постачанням будівельного матеріалу, з робочою силою, з устаткуванням набагато загальмували будівні роботи.

Тоді робітнича громадськість Турбінобуду та харківського електромеханічного заводу вдарила на сполох, виділили робітників, що разом із редакцією „Комуніст“ утворили буксирну бригаду на Турбінобуді.

НАРОДЖЕННЯ БУКСИРУ.

Робкори сигналізували!

На ударному будівництві нема ударних темпів. Уже середина березня *): щоб закінчити будинок для турбінного велетня залишилося вісім місяців. Вісім місяців, що за них треба завзято битися, а на будівництві холодок, поволи, по-старенькому працюють. Висловлюючи думки передових ударників, робітник Фінгер казав:

— Ми галасуємо, щоб нам допомогли, аджеж ударне будівництво, а в самих така темпа, що далі нема куди...

Робкори били на сполох!

Соціалістичній індустрії потрібні радянські надпотужні турбогенератори. Партія наказала максимально розвивати електротехнічну промисловість та турбінобудівництво, максимально розвивати ці галузі, щоб взяти ще більші темпи, щоб позбутися залежності від закордону.

Велетень має увійти в шерг соціалістичних підприємств 1 квітня 1932 року, але належної уваги до нього від цілої громадськості нема. За харківський турбіновелетень забули, і холодок, що є на самому будівництві, так само панує в трестах і об'єднаннях.

Ентузіясти соціалістичних темпів говорили: нема такої фортеці, якої б більшовики не могли взяти. Фортеці ж бюрократизму й тяганини, що панують по деяких трестах, треба приступом брати.

Кращі ударники, робітники, інженери й техніки — творці турбінного велетня били на сполох...

*) Бригада працювала в березні.

„Комуніст“ кинув на Турбінобуд буксирну бригаду з робітників і інженерів турбіновелетня, ДЕЗ, ХПЗ і працівників редакції, щоб по-оперативному розв'язати ряд завдань, що їх поставила партія перед Турбінобудом, виявити дошкульні місця, вдарити по них, змобілізувати увагу громадськості самого велетня й цілого Харкова навколо будівництва.

Перше ж обізнання бригади з перебігом будівництва, розмови з робітниками-будівниками показали: нібиго всюди відомо, що Турбінобуд—ударне будівництво, але громадської уваги не зосереджено. Перша ж оперативна підборка в „Комуністі“ робила наголос на тому, щоб

„Ударний Турбінобуд—збудувати ударними темпами“.

Бригада ставила питання руба. Через газету вона сигналізувала загрозу зриву будівництва. Робота проектних організацій недосить чітка. Індубуд і трест Укрмеханізація не спромоглися забезпечити будівництво механізмами, устаткуванням, кваліфікованою технічною силою. Надто загрозливе становище з постачанням Турбінобудові будівельних матеріалів. Транспортний відділ ВРНГ зовсім не відчуває відповідальності за ударне будівництво. Саме будівництво не підготувалося прийняти робочої сили, зовсім недостатня увага громадськості до Турбінобуду. Партійні і профспілкові організації ряду харківських заводів і насамперед Тракторобуду повинні якнайшвидше виявити на своїх підприємствах внутрішні ресурси, щоб забезпечити потреби Турбінобуду. Ось коротенько ті питання, що на них зосереджував увагу цілої громадськості буксир „Комуніста“.

Мізерне постачання будівництву матеріалів (12% пляну першого кварталу), величезний обсяг робіт за порівняно короткий строк (до 1 грудня 1931 року — збудувати корпус обсягом 995.750 кубометрів), потреба розвантажити велику кількість вагонів (близько 120 на добу), потреба збудувати велику кількість бараків (щось з 25 протягом квітня — травня), — все це на деяких керівників будівництва впливало нервово, і нервову метушню вони намагалися передати бригаді й активові, що зростав навколо неї.

Можна було почути такі балачки:

— Галасуйте, кричіть, мовляв, нависла катастрофа! Оце буде допомога від буксиру... А тут всередині, сами впораємося.

ЗА ДІЯЛЬНУ ДОПОМОГУ.

Але бригада геть відкинула панікерське боягузтво і нервову метушню. Сигналізуючи в „Комуністі“ про тяжкий стан, що утворився на будівництві, бригада по-оперативному намацувала шляхи, щоб з цих труднощів вийти.

Мобілізація внутрішніх ресурсів на Тракторобуді, вишукування запасів дерева й рейок на деяких другорядних будівництвах, де ці матеріали лежать мертвим капіталом, — набагато допоможуть Турбінобудові, поки транспорт стане міцно на ноги.

Але вказуючи на ці шляхи, бригада, спираючись на актив, разом з тим ставила питання рубати про потребу самому будівництву перешикуватися відповідно до завдань, покладених на нього. Буксир вимагав

форсованих темпів. Заливання фундаментів провадилося такими темпами, що аж ніяк не забезпечували ударности робіт. Будівні організації не виявили досить гнучкості, не навчилися вміло маневрувати навіть наявними матеріялами, щоб посилити будівництво бараків. На самому будівництві, на площі, де розгорталися роботи, виробничі неполадки гальмували перебіг робіт. Виходячи з усього цього, бригада вимагала, щоб

„Кожний день був на виробничім обліку“.

Бригада правильно, по-оперативному підійшла до розв'язання пекучих потреб Турбінобуду, за живе зачепила дошкульні місця, про це свідчить те, що на різних ділянках будівництва, по трестах та об'єднаннях почали прислухатися до її зауважень.

Вперше про Турбінобуд заговорили на весь голос на різних нарадах і засіданнях. Скликана від ВРНГ нарада всіх організацій, що беруть участь у будівництві, поклала початок зрушенню. Представники Головного проекту, Індубуду, ХЕМЗ, залізниці складали звіт перед ВРНГ. Були конкретні ухвали й пропозиції щодо розгортання робіт. Відгукнулося й Укрбюро ІТС будівників.

На пропозицію буксирної бригади пристав партійний комітет Тракторобуду, ухваливши надати діяльну допомогу турбіногенераторному заводу. Комсомольська бригада Турбінобуду виявила певну кількість дєрева на другорядних будівництвах.

Вимоги першого турбінного, що їх порушувала бригада, зв'язавшись з партійною, комсомольською й профспілковою організаціями, з робітниками-ударниками, інженерами й техніками, давали змогу буксирові ставити питання про допомогу будівництву на всю широчінь.

Але ж на самому будівництві було чимало хиб, що заважали нормальному перебігові робіт. Треба було й тут зворушити громадську думку. Та бюрократи й опортуністи, почувши про це, зчинили галас, мовляв, така постава питання тепер ще недоцільна.

— Спочатку,— говорили вони,— треба щоб нам допомогли. Коли нам не допоможуть на всі сто процентів, ми нічого не зробимо!

Погоджуючись з потребою змобілізувати увагу громадськості цілого Харкова навколо потреб турбінного заводу, бригада, проте, пройнявшись кращими думками ударників, аж ніяк не могла миритися з таким безпринциповим ставленням до хоробливих явищ на самому будівництві. Випадок з бригадою Сасіна був тому нагсдою.

Непогана бригада бетонярів подавала зразки трудового піднесення, але всю її роботу зводив на нівець бригадир, п'яниця Сасін. За пляшку горілки він приписував прогульникам години праці, за пляшку горілки підвищував у розрядах. Сасінщину жилили: безконтрольне ставлення нижчого технічного персоналу до роботи, брак керівництва від будівного комітету.

Самий початок реорганізації робіт аж ніяк не забезпечував потрібних темпів. Трудова дисципліна була на низькому рівні. Роботи на основній ділянці — першій — провадилися стихійно. На копанях працювали втемну: робітники не знали, що їм треба робити протягом свого робочого дня. Будівний комітет по-опортуністичному поставився до роботи на всій ділянці й по суті сприяв роботі наосліп.

ПЕРШИЙ МЛИНЕЦЬ.

Виникло питання — як же боротися зі всіма цими неполадками, що заважають творчому піднесенню мас? На злеті перших сигнальних постів „Комуніста“, що ними обросла бригада, виникла думка: по-оперативному боротися зі всіма хибами через щоденну листівку. Так народилася газета „Комуніст на Турбінобуді“.

Кинулися до партійного осередку. Секретар його, що був уже відкликаний на іншу роботу, гаряче підтримав цю пропозицію, наобіцяв багато допомоги, але бригада його більше не бачила. Новий секретар ще не з'являвся. Газету ж треба було вже організовувати, бо кожний день на будівництві з його великими й дрібними неполадками бив по темпах. Звернулися до комсомольської організації. Дали на допомогу редактора, товариша з певним досвідом. Хлопець обіцяв енергійно взятися до роботи. З редактором поговорили про завдання оперативної газети, допомогли скласти плян на кілька номерів, дістали папір, кліше, касу шрифту, відрядили з газетного технікуму на допомогу двох товаришів.

Три дні мав у своєму розпорядженні редактор, щоб підготуватися до першого номера. Щоправда, він в ці дні багато метушився, пообіцяв розгорнути масову роботу, щоб забезпечити „удар по трикутнику“.

Як то кажуть, перший млинець колом. Редактор все сам понаписав. Щоб надати більше „авторитету“ своїй писанині, він кілька нотаток підписав прізвищами „Свій“, „Око“ тощо.

Вийшло слабенько, бо жодного факту не подавано.

Так „взагалі й про все“ — рідина міркувань „редакторського“ олівця звучала непереконливо. Віддячивши редакторів, буксир сам взявся до роботи. Редактор другого дня „захворів“ і протягом всього часу перебування буксиру на будівництві очей не показував.

В осередку секретаря кілька день не було. Жодного члена бюро теж не було. З будівним комітетом теж не можна було домовитися, бо він являв собою порожнє місце.

ОПЕРАТИВНИМ РІЧИЩЕМ.

Спираючись на ударників і пости, газета почала бити в точку. Другий номер було присвячено пляндармові будівництва — місцю для заводського корпусу. Чому газета саме це питання поставила першим?

Річ у тому, що з 1 квітня на всю широчінь повинні були розгорнути будівні роботи. Основне завдання полягало в підготуванні місця. Мовиться про місце для турбінного корпусу. Заводові дісталася обмежена територія, отже це примушувало господарників якнайраціональніше використати кожний клптик, щоб розташувати найдощільніше матеріяли і зорганізувати роботи.

Пости сигналізували, що стан на будівництві загрожує вчасному розгортанню роботи. Керівники будівництва згори донизу недбайливо поставилися до розчищення місця для заводу, чимало часу прогавили через урядницькі суперечки. В наслідок на площі лишилася сила заліза, каменю тощо. Це залізо лежало мертвим капіталом на будівництві, бо непотрібне вже було самому Турбінобудові, що перейшов на залізо-

бетонні конструкції, і чинило подвійну шкоду: займало місце й позбавляло промисловість потрібного металю.

По-оперативному поставивши цю справу, газета вимагала більше ініціативи від громадськості й більше відповідальності від господарників.

Листівка „Розчистити пляцдарм будівництву“ потрапила в болюче місце. Надійшла, як то завжди буває, сила „спростовань“. Але робітники, що з ними бригада зустрічалася щодня на копанях,— підбадьорювали буксир:

— „Комуніст“ потрапив у ціль!

Рационалізатор Кійко, що активно допомагав газеті розробляти оперативний плян вдарів по дошкульних місцях, потирав руки:

— Це добре! Тепер нарід розворушиться, нехай несуть відповідальність.

Газету швидко розібрали, не зважаючи на те, що будівний комітет все робив, щоб замаринувати її. Хоч газета потрапила до читача надвечір, проте її колективно читали по бараках, робили певні висновки. Сила листів і кореспонденцій посипала до редакції.

Перші нумери вже показали, що газета стала рідною, що вона добре б'є по дошкульних місцях виробництва, нещадно критикуючи всіх, будь то керівник робіт чи рядовий робітник.

Але газета не могла жити самотньо. Довелося струмись листів і заміток скерувати оперативним річищем. Утворені на найважливіших ділянках роботи сигнальні пости „Комуніста“ активно допомагали буксирові.

БЕЗРОБІТНІ „КАЙЗЕРИ“ І МОТОРИ.

Нова техніка, використовувана на великих будівних механізмах, визначає темпи. Закласти 38.000 кубометрів самого лише бетону, щодня розвантажувати сотні вагонів будівельних матеріалів, перепустити 1.000 вагонів самого лише дерева, щоб підготувати опалублення,—все це свідчить про почесну роль механізмів, що є не абияким чинником у боротьбі за вчасний пуск турбінного велетня. Але саме цього не усвідомили на Турбінобуді, і насамперед не досить усвідомив середній і молодший комсклад — техніки, виконавці робіт, десятники.

„Поплакатися в жилетку“—це будь ласка. Від техніка можна було почути такі слова:

— Яка в нас механізація? Сама вивіска — „Укрмеханізація“. Дайте нам механізми й ми покажемо, що таке ударний Турбінобуд.

Щоправда, Укрмеханізація на той час являла з себе порожнє місце, урядницьку установу без механізмів і кадрів. Та навіть наявну кількість механізмів використовувано випадково.

Бетонний завод, що на початку робіт являв єдиний механізований процес на цілому будівництві, став „вузьким“ місцем виробництва саме тому, що механізми використовувано по-варварському. Бетонмішалки частенько даремно простоювали лише через організаційну безпомічність керівництва. Не було єдиного центру керівництва механізмами. Любили посылатися на „об'єктивні“ причини, на брак бетономішалок, в той час коли одна бетономішалка „Кайзера“

тижні була без руху. „Об'єктивні“ ці причини полягали в тому, що бетономішалка була на відстані... 100 метрів од заводу. Керівник робіт скаржився:

— Калюжа... Ось трошки підсохне, тоді перевеземо.

Транспортери бетонного заводу, роблячи в дві зміни, потребували дбайливого догляду, але до них не подбали прикріпити постійних мотористів. Виконавці робіт і механік частенько міняли мотористів, а в наслідок механізмів не доглядали.

Одного вечора до редакції прийшов ударник. Збентежений він розказував, як через полам транспортера машина цілий день простояла. Цього дня за транспортером мав доглядати новий моторист. Він почав робити, не знаючи добре свого транспортера, до того ж ще не встиг його оглянути.

І як наслідок з усіх цих неполадок — цифри, що примушували бити на сполох. Замість подавати 1.200 пуд. скалля на добу, транспортери подавали від 100 до 200 пуд. Отже, більшу частину механізми робили ялово, марно витрачаючи енергію моторів. Те саме скалля на транспортери подавалося лопатками, тому машини не завантажувалося.

З'явилися вже перші ентузіясти раціоналізації. Щоправда, вони й раніше були, але їх горіння ніхто не використовував. Моторист Самойликов прийшов з пропозицією „поховати“ лопатки. Він запропонував подавати скалля на транспортери діжками. Вживання цього заходу набагато збільшувало навантагу транспортерів, прискорювало їхню роботу.

Газета ставила питання так:

„Бетонному заводів!—господарське око!“

„Механізми потребують: прикріплених мотористів, гарного догляду, цілковитої навантаги!“

Буксир вимагав безперервної роботи всіх бетономішалок. Оперативна допомога від буксиру була й першим ударом на опортуністичну бездіяльність будівного комітету, що рівнявся на „стопроцентну механізацію“, що сприяв розгاردіяшеві.

„СЕКРЕТ“ ПРОСТОІВ.

„Комуніст на Турбінобуді“ по-оперативному втрутився в процеси механізації. „Секрет“ простоїв був у тому, що гарні машини гуляли, бо так звані підсобні, другорядні механізми не були полагоджені. Буксир і тут намацав. Вагонетки, що суттю вирішають темпи ударного бетонування, були в загоні. На них не звертали уваги. Під'їзних шляхів, що ними вагонетки возили сировину й готову продукцію — бетон, не доглядали.

Адміністрація першої дільниці знов таки посилялася на „об'єктивні“ причини. Через свої пости листівка сигналізувала:

„Вузька колія стає вузьким місцем!“

Господарники першої дільниці заплуталися у „спростованнях“, вузьку колію не можна використати якнайдоцільніше, щоб приставляти скаля, бо нема вагонеток. Адміністраторам з дільниці допомагали опортуністи з будівного комітету:

— Без вагонеток ударних темпів не забезпечимо!

Але справжній ударник Кузьменко поставив питання:

„Кажете вагонеток нема? Вагонеток скільки хочете: їх розкидано по будівлі, їх зняли з колішень, вони лежать у бруді“.

Тоді довелося вже прислухатися до голосу буксиру. Дістали ще кілька вагонеток. Газета водночас була про догляд над колією.

Той, що відповідав за шляхи, мав у своєму розпорядженні двадцять п'ять робітників для догляду. Але рейки було прокладено вище від рівня зворотних кругів і щоб виштовхнути вагонетку з круга за це мушили були взятися п'ять-шість робітників. Не було роз'їзду на кінці колії: отже вільні вагонетки не могли з копанів потрапити на бетонний завод. Таким чином, вагонетки до нудоти мляво проштовховувалися колією, зупинялися по кілька хвилин, даремно простоявали. На самих копанях бетон з риштаків викидали манісінькими лопатками. Все це робилося поволі. Якість самого бетону теж була незадовільна: за пропорцією не стежили. Помацки, наосліп працювали люди й ніхто їм не допомагав. Жодного плякату, жодного гасла про дбайливе ставлення до механізмів жодного метелика про опанування техніки. Замість того — нудотні розмови про користь техніки взагалі численні скарги на брак кадрів і механізмів.

Газета взяла рішучий курс на поглиблення масової роботи. І наслідки незабаром дали себе відчутти. Потроху підтяглися десятники. Одного керівника бригади за п'янку адміністрація відсторонила з роботи. Конкретні носії лиха виправляли свої помилки.

ВИМУШЕНІ ПРОГУЛЬНИКИ.

На цьому тлі не зайве буде показати фотографію робітного дня на основних роботах—на копанях. Але краще про це розкажуть сами робітники. Отже слово їм:

„Восьма година ранку. Вже час починати роботу першій зміні, а в нас тільки но готуються до роботи. Одні виходять з тепляків, інші стоять у черзі по струменти. Тут робітники простоюють від 30 до 40 хвилин. Потім поволі, не поспішаючи, йдуть на роботу. Декотрі десятники всіх цих неподобств не бачать, а декотрі звикли до таких „темпів“, вважають, що так і повинно бути. В наслідок годину-другу робітного часу витрачають на підготування. Щоб вижити ці хвороби, потрібне дбайливе око виконавців робіт, але їх зранку не буває. Виконавець робіт приходить на роботу о 9 годині, а то й пізніше“.

Ось ще один лист робкорівських постів „Комуніста“:

„З 1 березня на першій дільниці ввели пляна-наряда, розрахованого на цілий місяць. Хоч виконавець робіт запевняє, що з цим пляном обізнані робітники, але справді мало хто знає про нього. Пляна-наряда не доведено до робітничого місця, до бригади. Ані робітники, навіть сам виконавець робіт не знають календарного строку закінчення робіт на копанях. Пляна не поділено на добове завдання, його виконання не контролюють. Виконавець робіт заспокоює, що за місяць наслідки побачимо. Плян кладіння бетону не пов'язаний з самим виробництвом. Завод не викидає достатньої кількості бетону. Будівний комітет не бере жодної участі в доведенні пляна-наряду до копанів“.

До цього додайте, що перша зміна не підготовляла робіт для другої зміни, додайте великі прогули, а все це разом давало перестої і втрати виробництва. Більшість бригад бетонярів щодня простоювала від однієї до п'ятьох годин.

Ударників вербувалося досить таки оригінальною метою. Будівний комітет провадив „масову роботу“ таким чином. Людям казали: „Хочеш бути на ударному робітничому постачанні — ставай до лав ударників!“

Виробничі неполадки і бездіяльність будівного комітету, що заважав виробничому піднесенню мас, зменшували темпи кращих бригад на 50%. Замість 175—200 замішок бригади давали 60—80—100.

„Комуніст на Турбінобуді“ чітко поставив питання. Він вимагав:

„Плян-наряд на копані!“

Він оперативно допомагав позбутися втрат на виробництві, визначаючи, що розрив між виробництвом і кладінням бетону є вдар по темпах. Запорука ударних темпів будівництва є розгортання соціалістичного змагання й ударництва:

„Соціалістичними формами праці забезпечмо ударні темпи робіт!“

Аналізуючи стан ударництва на Турбінобуді через свої пости, газета робила висновки, що чимраз більшу активність мас стримують опортуністи з будівного комітету. Чимало є гарних ударницьких бригад, але чимало й фіктивних, паперових. Ніякої масової роботи серед ударників будівний комітет не провадить, він не спромігся скликати жодної виробничої зустрічі.

Буксир взяв на себе ініціативу скликати виробничу зустріч бригад. В основу цієї зустрічі покладено було намацати справді хоробливі явища в ударницькому рухові. Виробнича зустріч бригад Крупина й Левкопулоса відбулася в центрі будівництва — на першій дільниці. Хоч дехто з будівного комітету каркав, що „нікого не збереже“, зійшлося крім двох бригад і чимало робітників.

„ГОНИ МОНЕТУ“ І ЕНТУЗІЯСТИ.

Бригада Левкопулоса щодня підвищувала темпи, але сам її бригадир визнав, що кращий стимул це „гони монету“. Інший стан у бригаді Крупина. Хоч об'єктивно їй важче працювати (вона в другий зміні, копані погано освітлені), проте в ній рвацьких настроїв нема. Вона б мала змогу дати кращі темпи, але виробничі неполадки та брак масової роботи зводять на нівець кращі прагнення ударників.

Перші на весь голос заговорили справжні ентузіясти будівництва, робітники Крупин, А. Хоменко, Білоусов, С. Хоменко та інші.

Їхні виступи аж ніяк не нагадували каркань маловірів з будкому. Навпаки, їхні слова були пройняті саме тим, чого не хотів бачити будівний комітет. Вони виходили до столу й одверто казали, що будівний комітет перешкоджає виробничому піднесенню мас. Вони говорили про труднощі. Були кількахвилинні промови про погану якість спецовки, про забуття директив про культурно-побутове обслуговування робітників на бараках, потрясали союзшкірівськими черевиками

з одірваними підошвами на другий день після взування, говорили про бажання працювати так, як працюють справжні ударники на заводах.

Молодий хлопець Білоусов сказав:

— Воно, звісно, така спецовка стає нам на перешкоді. Та ми ж працюємо і ще краще працюватимемо...

— Де той будком, хто чув про нього? Ще кажуть, що є плян-наряд. А хто з нас чув про нього щось? Він у голові в господарників, а що зробив будівний комітет, щоб розтлумачити нам? А раз не маємо плян-наряду, не можемо висунути зустрічного.

Гаряче говорили робітники про наболіле.

— Ми ударники, — казав робітник Крупин, — мов безпритульні. Чому будком не керує соцзмаганням чому виробничий сектор ніколи не заглядає на-копані? Невже це капітальні затрати — освітити кількома електролямпами місце побудови, коли працює друга зміна?

Вимальовувалось основне. Бригади, працюючи на одному й тому ж об'єкті, майже за одних умов, але в різних змінах, не можуть працювати добре. Зміна не одержує запасів матеріалів. Технічний персонал не підготовлює копанів для змін. Виробничий сектор будівного комітету не обслуговує ударних бригад, заважає трудовому піднесенню мас.

Звичайна нарада, що зібрала сотні людей, рідке явище на ударному будівництві. Вся система роботи будівного комітету — гасити ініціативу робітництва.

Скликання ударних бригад, їхній обмін виробничим досвідом, передача досвіду кращих — гіршим, увага культурно-побутовому обслуговуванню робітни-

ків — ось шляхи ліквідації прогулів, підвищення трудової дисципліни.

Перша виробнича зустріч вітала ініціативу буксиру про скликання таких нарад. Будівний комітет повинен ввести в систему такі зустрічі. Бригади оголосили себе дійсно ударними, взяли на себе зобов'язання в найкоротший строк домогтися кращих показників і передати свій досвід бригадам з гіршими показниками. Плян-наряд господарники повинні негайно ж здійснити, а будівний комітет — негайно ж розгорнути роботу, популяризуючи соціалістичне змагання. Господарники і профспілкова організація повинні роз'яснити масам значення плян-наряду, щоб на його основі розгорнути зустрічний.

ДАЙОШ ЗУСТРІЧНИЙ!

Коли ухвалювали ці пропозиції, бригадир Левкопулос, що відображав напочатку настрої відсталोї частини робітництва (звісно, винен у цьому будівний комітет, що не потурбувався хоча б раз провести розмову), визнав, що сьогоднішня нарада відкрила йому очі:

— Ми дамо 175 замішок і покажемо, що ми дійсно ударна бригада.

До справді ударницького руху залучилися інші групи робітників. Група грабарів Харченка, зваживши на важливість прискорити роботи, почала теж працювати ударно й викликала всіх грабарів організувати недільник на приставлення скалля, щоб бетонний завод безперервно робив.

Група чорноробів запропонувала всім чорноробам рівнятися на бригаду ударника Подлужного. Група була по ледарях бригад Мелрука, Ведера, Котляра, Виднова, що, копаючи канали поруч групи Подлужного, не давали їй половини норми бригади ударника.

Розворушилися маси. Газета пішла до мас, маси пішли до газети. Разом це утворило ту справжню діяльну атмосферу, яка повинна бути на ударнім будівництві. Не рівняючись на вузькі місця, не галасуючи, спокійно й рішуче організовувала газета маси, по-більшовицькому, на принципову височінь поставила вона масову роботу серед робітництва. Заклик газети маси підхопили.

СПРОСТУВАЛЬНІ РИФИ.

Робота кожної газети тільки тоді цінна, коли буде забезпечена чинність порушених питань, коли елементи самокритики сприйматимуться як надто потрібне, як допомога в роботі.

„Комуніст на Турбінобуді“ розгорнув нещадну критику. Від начальника робіт до робітника-бетонника — про всіх писала газета, всім зауважувала їхні помилки.

Як корабель у морі без компаса натрапляє на рифи, так і буксир зустрічав перешкоди на своєму шляху. Ріжниця тільки в тому, що корабель гинув, не знаючи шляху.

Буксир добре знав свій шлях. Ми йшли більшовицькими шляхами. Наш компас був вірний — взяти більшовицькі темпи будівництва.

В кімнаті редакції точиться жвава розмова.

З хитрою посмішкою на вустах якийсь-то технік-раціоналізатор шукає помилки, „технічну“ неписьменність в „Комуністі на Турбінобуді“.

— Га, ось бачите, ви пишете, що під пісок краматорський треба підмощувати дошки. Аджеж це марнотратство. Дошки дорожчі за пісок.

— І все, більше нічого не знайшли?

Щож тут йому відповідати. Буксир „впіймали“ на технічній неписьменності.

Недодивився цей технік, що поруч цієї, справді, помилки, є практична, надто важлива пропозиція — зберігати цінний пісок, не їздити ним візками.

Буксир писав:

„Треба навантажити механізми“.

Моторист Самойликов дав пропозицію подавати скалля на транспортер цілими діжками.

Це спростували. Воно дійсно нераціонально. Але ніхто з керівників робіт не вживав заходів, щоб навантажити транспортери. Той же Самойликов порадив інший спосіб.

Можна багато перелічити фактів, ряд справжніх помилок у роботі газети. Але це не головне. Головне те, що всі ці критики не допомагали в роботі буксирові.

На кладці бетону найбільше гальмо — вузькоколійна залізниця. Неодноразово „Комуніст на Турбінобуді“ сигналізував про потребу відремонтувати залізницю.

І тут знайшлися спростувачі.

— Ми відремонтуємо колію тоді, коли будуть розгорнені на всю широчінь будівні роботи.

А поки що: десятки вагонеток зганяються в одне місце, чекають, коли остання віддасть свій бетон компаням.

Притиснутий до стінки на виробничій зустрічі бригад, помпрораб заявив:

— Дайте нам зворотні круги й колія буде відремонтована!

Значить річ не в часі, а в кругах. А круги є, є й стрілки, нема тільки господарського ока.

„ПРАЦЮЙТЕ СОБІ, ПСУЙТЕ ПАПІРІ“

Зустрілися й серйозніші рифи, які не так легко було перемагати. Борючись за чинність, „Комуніст на Турбінобуді“ чекав належної підтримки від партійного осередку.

На Турбінобуді створився такий стан, що партійний осередок залишився без секретаря. Це сталося тому, що одного секретаря перемістили на іншу роботу, а новий секретар захворів. І протягом восьми днів не було зовсім секретаря.

Газета поставила питання перед партійним комитетом ДЕЗ про потребу негайно ж призначити відповідального за роботу партійного осередку товариша. Але ЗПК не звернув на це уваги.

Наближався день 1 квітня — початок розгорнутого будівництва. За кілька днів треба було побороти неполадки, максимально озброїти партійну організацію, комсомольців, профспілку цілковитою готовістю до ударних темпів будівництва.

Куди йти і з ким говорити?

Секретаря осередку нема. Голови будівного комітету — теж нема.

Бригада рушила до ЗПК ДЕЗу.

Непривітно зустрінуті в ЗПК, все ж намагаємося домовитись.

— І навіщо вам секретар осередку потрібний? Працюйте собі, псуйте папір.

— Дозвольте, хіба ми псуємо папір? Хіба невірно ми поставили питання про хиби будівництва, чи може ми допустилися політичних помилок?

Телефон перервав цю надто цікаву розмову. Бригада одержала остаточну відповідь, слухаючи розмову з редактором заводської газети „Генератор“.

— І ви, „Генератор“, і „Комуніст на Турбінобуді“ нічого ви не робите, тільки папір переводите.

— Здається нам більш нема про що з вами говорити, товаришу заворг!?

Через кілька днів став до роботи секретар осередку.

Людина твердої волі, витривалий більшовик, секретар осередку одразу ж став на шлях активної допомоги буксиріві.

Думки заворгу й бюро осередку Турбінобуду не збіглися. На першому ж засіданні бюро слухали доповідь про роботу буксиру. Жваво дискутували про роботу буксиру. Всі погоджувались на одному:

На будівництві багато хиб. Буксир допоміг їх викрити. Увага громадськості не була зосереджена навколо Турбінобуду. ЦО КП(б)У „Комуніст“ розворушив громадську думку.

Слідом за „Комуністом“ ряд інших центральних га-

зет заходилися коло питань будівництва. Надіслав бригаду для перевірки роботи парторганізації ХМПК.

Буксир викрив опортуністичну бездіяльність будкому, що не боровся за ударні темпи будівництва.

Бюро осередку одностайно схвалило:

1. Визнати, що буксирна бригада „Комуніста“ виконала чималу політично-масову роботу на будівництві, мобілізуючи увагу всіх організацій і громадськості навколо питань будівництва як на самому будівництві, так і поза ним. Буксир виконав величезну роботу в боротьбі з хибами на будівництві.

2. Запропонувати фракціям будівного комітету, цеховому електриків, комчастині управління Турбінобуду й Індубуду 29-го району та бюрові осередку ЛКСМУ перевірити здійснення питань, що їх порушив буксир в газеті „Комуніст на Турбінобуді“ та забезпечити закріплення ряду форм масової роботи, що їх запровадив буксир (зустрічі бригад, розмови господарників з робітниками тощо).

3. Просити редакцію газети „Комуніст“:

а) взяти шефство над газетою будівництва „Турбовелетень“ і систематично висвітлювати питання будівництва на своїх сторінках;

в) домогтися регулярного висвітлення питань будівництва в центральній і всесоюзній пресі.

4. Поряд з цим, відзначаючи цілком недостатній тираж „Комуніста“ на будівництві, запропонувати членам партії та фракціям забезпечити збільшення тиражу „Комуніста“ на будівництві, і насамперед серед членів партії та профактиву.

ШТУРМ ОПОРТУНІЗМУ.

Не перший рік працюють робітники на будівництві. Вони мають досвід ударних темпів. Тут працюють бригади, що будували харківський поштамт.

— За 170 днів до строку ми закінчили бетонування на поштамті. А тут — хто його зна!

Постало питання — чому ж тут, на ударному будівництві, нема ударних темпів?

Газета „Комуніст на Турбінобуді“ шукала винуватців. Їх вона знайшла. Поперше, це були господарські неполадки, подруге, брак будь-якої масової роботи серед робітників.

Півтисячі ударників працюють на будівництві. Це велетенська сила. Ними можна розвинути нечувані темпи. А такі темпи надто потрібні, бо 1 грудня кінець будівництву, а 1 квітня 1932 року завод повинен вже робити.

Півтисячі ударників — потужний загін. Але що вартий загін без командира? Такого командира фактично не було. Був будівний комітет, але ударники його не знали.

Масовим робкорівським рейдом рушила газета на будівний комітет. 30 кращих ударників заходилися вивчати його роботу.

Лице опортуністів виглядало з-за спини кожного члена керівної „п'ятірки“.

Як і в кожному профспілковому комітеті, так і тут існували сектори на чолі з „звільненими“. Сектори на папері, сектори без мас. „Звільнені“ були вільні від будь-якої роботи на будівництві.

Ідучи місцем побудови, можна зустріти члена буд-

кому Александрова. Одразу ж думка у кожного: — це єдиний член будкому, що працює серед робітників. Прикра помилка. Придивіться уважніше, і ви побачите, що Александров не розмовляє з робітниками. Його „метода“ зовсім інша.

За фахом він залізобетонник. Це якраз до речі. Душею він (за власною оцінкою) — старий профспілковий робітник. Діями — це особа, що любить втручатися не в свої справи. Принцип його — хвостизм.

І робітники, і технічні керівники будівництва всі potwierджують, що Александров своїм втручанням підтримує основи одноначальности. Воно й справді так. Александров робить те, за що не відповідає. Він і дошки, і каміння, і залізо — все готовий придбати. Йому тільки ніколи працювати з масами.

— Я сиджу на голках у будкомі. Я не можу працювати, коли будівниками керує металіст Зуєв.

Зуєв справді металіст. І дійсно погано керує, але не тому, що він металіст. Він керує погано, бо не хоче працювати, і в цьому зустрічає цілковиту підтримку від інших членів будівного комітету.

Зуєв — лектор. Він регулярно читає лекції в ЦПП. На жаль, буксир не бачив Зуєва. Якраз у цей час він виїхав до Москви на з'їзд (а час надто відповідальний).

Без керівництва будівний комітет нічого не робив.

Робітники будівники — це здебільшого селяни, що допіру прибули з села й принесли з собою відсталі настрої. Живучи по бараках ці робітники лишилися без будь-якої культурної роботи. Пияцтво, карти, лайка — цілковиті господарі по бараках. Робітників не забез-

печено речами широкого вжитку. Не вистачало матраців, чайників, відер, мила тощо.

Будівний комітет там не працював. Завідувач культу сектора будкому Ушаков — надто спокійна людина.

— Чого мені турбуватися? Там є культбаза райкому будівників і райком не дозволяє будкомові втручатися в культроботу. От виходить, що ми й не відповідаємо.

Яка добра причина, щоб не відповідати. Райком керує. Батько не дозволяє. Слухняні дуже будкомівці.

Бараки далеко від будкому. Саме будівництво набагато ближче — 50 ступнів. Бували часи, коли через непогоду або брак матеріялу припиняються роботи. Збираються в такі часи робітники до контори прораба й до самого будкому. Говорять про все, а найбільше про брак уваги будкому до робітників. І не можна заперечувати, бо саме тут треба було бачити будкомівців, але їх нема. Не бували вони й тоді, коли працюють на бетонному заводі й копанях.

КАЖУТЬ, ЩО БУДКОМ Є...

Учасники рейду пішли в маси робітництва, щоб почути їхню думку про будком. Зустрілися з кількома ударниками з бригади тов. Крупина. Всі вони молоді хлопці, комсомольського віку. Почали їх розпитувати.

— Кажуть, що є будком! Проте, не можемо запевняти вас, що він є.

— А хіба ви не члени спілки будівників?— питають рейдівці.

— Ні, ось я вже більше півроку працюю, а ще не в спілці.

Цей робітник не позбавлений виборчих прав, селянин-бідняк. Виявляється, що він просто не знав про завдання профспілок, йому ніхто про це не розповів.

Понад 2.000 робітників працює на будівництві, і тільки 250 з них — члени профспілки.

Поруч будкому в тепляку примостилася теслярня. Там тепло, дівчата прибирають, чисто, кілька верстатів.

Повагом стругає тесляр рубанком, виготовляючи рямку чи віконницю.

На дворі сніг і дощ. На будівництві потопають у багні. Тут цього нема.

— Де у вас тут профуповноважений або член будкому?— питаємо.

— А ви хто такий будете?

Пояснюємо й одразу ж починаємо розмову з членом будкому. Питаємо його про керівництво від будівного комітету.

— А навіщо це вам?

Пояснюємо й розпитуємо далі.

З кутка чути голос:

— Говоріть голосніш і ми послухаємо!

— Ні, не можна, товариші, відриватись усім од роботи, працюйте, а ми з одним поговоримо.

— Пусте, ми своє відробимо. За нами не пропаде. Нарешті, скінчилися зайві балачки. Наближаємося до конкретних питань.

— Скажіть, товаришу, чи знаєте ви свій будком? Чи дбає він за інтереси робітників?

— А звісно, нам нема на що скаржитися, все в по-

рядку. Чайників кажете нема, та це ж „юринда“. Матраців нема — так то ж на бараках! П'ють у бараках — ну, то що ж ти йому заподієш як він п'є? Хто хоче йде в театр. Газети одержуємо. Хто читає, а хто й у карти гуляє.

— А все ж таки, як на вашу думку, гарний у вас будком? Бувають його члени серед робітників?

— Хто їх знає, мабуть бувають, кому потрібні вони, той їх знайде!

Теслярня — єдине місце, де не наважались сказати правди про будком і цілком зрозуміло чому. Це — будівна „аристократія“. Вони працюють у кращих умовах; як були кустарями, так ними й залишилися.

„Нічого, ми своє відробимо, ми своє одержимо“ — ось їхня ідеологія.

Вони не відчувають темпів будівництва, ще до них черга не дійшла. Раніш, мовляв, треба стіни збудувати, а вже потім вікна вставлятимуть. Їм і будком непотрібний. Вони нічого поганого не скажуть про нього, вони нічого доброго не бачили й не знають. Основна ж маса будівників всі як один заявляють — будкому не чути, ми його не бачимо.

„Комуніст на Турбінобуді“ вийшов з наголовком:

„Опортуністам нема місця на будівництві“.

Уважно читають листівку на всіх дільницях будівництва. І сами опортуністи уважно читали сьогодні газету. І саме тепер вони викрили своє справжнє обличчя.

Ідучи територією будівництва, бригада зустрілася з групою робітників на чолі з „славетним“ Александровим.

— А, псувачі паперу? Що я по-вашому опортуніст? А ви що зробили для будівництва? Дайте нам ботинки — працюватимемо по-ударному (за кілька днів перед рейдом Александрова зняли з профроботи й він працював на будівництві за фахом).

Який легкий перехід від керівництва масами до найгіршого хвостизму. І така людина сиділа в будкомі. Александров — надто негативна особа. Але й інші члени будкому не відразу визнали свої помилки. Кожний з них намагався виправдати себе.

Член будкому Бабушкін казав:

— Хто все робив? Бабушкін! Без кого нічого не можна було зробити? Без Бабушкіна! До кого всі зверталися? До Бабушкіна! Все Бабушкін! Хто винний в опортуністичній діяльності будкому? Всі, крім Бабушкіна.

Оцінку, що її дали робітники й буксир, цілком потвердив партосередок.

Бюро партосередку Турбінобуду слухало звіт про роботу будкому. Тільки тут члени будівного комітету визнали свої помилки.

З РЕЗОЛЮЦІЇ БЮРА ОСЕРЕДКУ КП(б)У ТУРБІНОБУДУ

„Відзначити, що керівництво фракції будівного комітету не впоралось із своїм завданням і виявило цілковиту безвідповідальність і нечуле ставлення до потреб і вимог робітництва. Це призвело до відриву будівного комітету від робітників.

Бюро осередку вважає, що таке керівництво від фракції будівного комітету є вияв опортунізму на

практиці й цілком не забезпечує боротьби партії та робітничої класи за здійснення генеральної лінії партії.

За бездіяльність та опортуністичну практику в роботі членам фракції т.т. Зуєву, Байбікову та Ушакову оголосити догану, а тов. Бабушкіну — зауважити. Фракцію будівного комітету розпустити.

Відзначити, що бюро осередку незадовільно керувало роботою будівного комітету. Відзначити також незадовільне керівництво від фракції райкому будівників.

Просити редакції „Комуніст“ та „Харківський Пролетар“ надіслати на допомогу в розгортанні масової роботи та проведенні перевиборів будівного комітету бригади робкорів-ударників.

Цю постанову бюро оголосити в газеті „Турбоветень“, обговорити по бараках і надіслати до редакції газети „Комуніст“.

Наближення „великодня“ загрожувало зривом темпів робіт. На теперішньому етапі будівництва кожна година набуває великого значення. Що значить припинити будівництво на три дні? Це значить завдати великого удару темпам будівництва. Проте, будком і не починав працювати, щоб забезпечити стовідсотковий вихід робітників у ці дні на роботу.

Через голову „проводирів“ у масі робітництва виникла ініціатива не припиняти ні на хвилину будівних робіт. Бригада за бригадою, група за групою одностайно ухвалювали:

— На великдень не послабити темпів будівництва!

Розгорнулося соціалістичне змагання, виклики. Масова робота, що її розпочав буксир на будівництві,

почала захоплювати всіх робітників. Антивеликодний рух серед вчорашніх селян — це суттю перший масовий рух за ударництво. Цей рух найкраще відкинув усі „теорії“, що мовляв серед сезонників не можна розгорнути ударництва.

ВІЧ-НА-ВІЧ.

Робота буксиру наближалася до кінця. Передостанній день на зустрічі робітників з господарниками буксир мав скласти звіта про свою роботу.

На східцях контори Турбінобуду розташувалися „громадські контролери“. Вони напосідливо просять кожного не покидати зборів. Але ніхто цього й не хоче робити. Навпаки, кожному робітникові бажано бути на цій зустрічі, аджеж вона перша.

— От сьогодні поговоримо з нашими господарниками, ще й буксир допоможе, — чути від багатьох робітників.

Хоч і незручно в конторі збори проводити, проте сьогодні вона не контора. Кожний стіл — притулок для кількох робітників. Чекаючи початку зборів, читають „Комуніста на Турбінобуді“, а в одному кутку група робкорів-ударників опрацьовує кореспонденцію для „Комуніста“ про механізацію робіт.

Тут і кілька членів будкому. Прибув навіть і Александров. Він з'явився з наміром „дати бій“ буксирові. Прийшли й господарники.

Без всяких формальностей почалася зустріч. Секретар партосередку висунув вимоги до господарників:

— Наше будівництво ударне, а значить і працю-

вати треба по-ударному. Господарники мусять сьогодні відповідати — як вони zorganizували та керують працею, як вони створюють умови для розгорнення соціалістичного змагання?

Багато вимог поставлено перед господарниками. Вони повинні відповідати й виконати їх.

Перший раз доводиться начальникові робіт доповідати на таких зборах. І він відчував, що тут просто числами не обійтися. Тут потрібне інше. Треба одверто визнати всі хиби, розгорнути справжню самокритику.

З цього й почав начальник робіт. Він примушений визнати, що хиби на будівництві є, що господарники не все зробили, щоб їм запобігти.

Будівництво ще не бачило такої активності. Вперше на зустрічі заговорили сами робітники. Вперше вони стали віч-на-віч з командним складом будівництва.

Важко перелічити всі вимоги, що їх робітництво поставило адміністрації. Здебільшого робітники відзначали незадовільне керівництво від молодшого технічного складу, дрібні господарські неполадки, що заважають працювати по-ударному.

Всі одностайно стверджують, що буксир багато зробив для поліпшення будівництва, що він розворушив активність робітничих мас.

Були спроби винуватити буксир у безрезультатній роботі. Робітники рішуче відкинули безпідставні обвинувачення буксиру. Александров, що хотів „дати бій“, не наважився його дати.

У пропозиціях, що їх одностайно схвалили збори, робітники вимагали від господарників перевірити, як виправляють хиби, що їх викрив буксир.

Буксир випустив останню газету. Він підсумував свою роботу на будівництві. Постає питання, що ми лишили на будівництві, чи є якісь певні наслідки?

Безумовно є і насамперед у тому, що робітництво усвідомило важливість газети як організатора мас, як підойму трудового ентузіазму. Робітники відчули, що сами господарники, хоч би вони й були забезпечені всім, заводу не збудують. Потрібна воля робітництва, потрібне невсипуще громадське око, нещадна критика й самокритика.

Зустріч вірно відзначила, що преса не приділяла досі уваги будівництву. І тому цілком вірно вимагала від Ц. О. партії „Комуніст“:

— Не припиняти роботи на будівництві, взяти газетне шефство над Турбінобудом, примусити цілу громадськість діяти, щоб велетень індустрії — турбіногенераторний завод збудувати в строк!

ГОВОРЯТЬ УДАРНИКИ.

Наслідком кількох тижнів роботи буксирної бригади „Комуніста“ — на Турбінобуді безперечно виявилось, що спроби окремих працівників будівництва виправдати недозволено мляві темпи роботи браком будівного матеріялу, нестачою робочої сили тощо — безгрунтовні й відбивають собою опортуністичне ставлення цих працівників до найважливішого будівництва. Навіть і в наявних умовах можна й повинно було зробити багато більше, коли б, замість чекати, доки будівництво забезпечать постачанням „на всі 100%“, — господарники, партійні, профспілкові організації змо-

білізували б робітничу масу на подолання труднощів, вишукали б на місці всі можливі засоби, щоб ширше розгорнути будівний фронт. Про це й сказали будівники-ударники підчас своєї зустрічі з господарниками в редакції „Комуніст“.

Ось що сказав робітник Турбінобуду т. Крупин:

— Буксирна бригада розворушила наших господарників, а також і робітничу масу, проте роботи ще не перебудували як слід. Коли перейшли на залізобетон, то в нас зорганізували арматурний цех. Попрацювавши в ньому день, виявили, що механізми не встановили як слід, арматурний верстат не робить. Кваліфіковані робітники-арматурники вирішили, щоб не було перестоїв, гнути залізо од руки. Але тут виявилось, що нема ключів гнути залізо. Наші механізатори не спромоглися навіть ключі зробити. Будівний майдан надто погано освітлено, це так само гальмує роботу. Треба ці хиби зліквідувати. Будівники-ударники зроблять все, щоб пустити наш завод вчасно.

Робітник Турбінобуду тов. Іванов:

— Треба, щоб кожний робітник будівництва уявляв собі величезне значення заводу, в будівництві якого він бере участь, і щоб він точно знав, що саме і коли саме йому треба робити. Досі пляну до робітника не доведено. Шкутильгає трудова дисципліна й серед технічного персоналу, і серед робітників. Наші господарники весь час скаржаться на залізничний транспорт, але вони не спромоглися налагодити внутрішній транспорт, щоб можна було швидко приставляти будівельний матеріал з складу на місце роботи.

Робітник Турбінобуду тов. Фінгер:

— Нам треба збудувати завод швидко, а для цього працювати на три зміни. Цілком недозволене явище, коли робоча сила уходить з будівництва. Це пояснюється поганою роботою профорганізації, що не приділяла ніякої уваги побутовим умовам робітників. Робітники сподіваються, що буксирна бригада й надалі допоможе будівництву, а ми, ударники Турбінобуду, обіцяємо всі сили докласти, щоб подолати труднощі й перешкоди, збудувати наш завод до строку.

Робітник Турбінобуду тов. Самойлюк:

— Є ще на будівництві такі ударники, що не виправдують своєї почесної назви, не працюють як справді ударники. Будівний комітет повинен розгорнути роботу, щоб охопити всіх робітників будівництва соціалістичним змаганням, щоб ударники показували приклад іншим, як треба працювати.

Тов. Епштейн, організатор першої ударної бригади на Турбінобуді:

— Бригада, що приходить на роботу, часто не має коло чого працювати, бо не приставляють вчасно навіть того матеріялу, який є на складі. Робітники-ударники вимагають, щоб управа будівництва рішуче зліквідувала ці неполадки.

Представник інженерно-технічного персоналу Турбінобуду тов. Кравчук:

— Складність наших завдань не лише в тому, що ми будуємо перший турбіногенераторний завод такої потужности, де ми вперше застосовуємо залізобетон у найвідповідальніших конструкціях, але й у тому, що ми повинні підготувати ряд матеріялів, що їх досі

завозили з-за кордону. Ми повинні звільнити нашу електротехнічну промисловість од залежності від закордону — це справа честі радянських інженерів і техніків.

Секретар партійного осередку Турбінобуду тов. Кропивницький:

— Коли схарактеризувати стан будівництва, то доводиться відзначити те, що воно лише тепер підводиться на ноги та починає ходити. Тільки тепер почалося широке розгортання будівного фронту. Щоб вчасно виконати нашу величезну будівну програму нам потрібні такі умови. Перша — і основна — зробити Турбінобуд ударним будівництвом не лише в постановках, але й у цілій нашій щоденній роботі. Нам треба перебудувати масову роботу серед робітників, щоб зробити Турбінобуд справді показовим будівництвом.

Редактор друкованої газети Турбінобуду — „Турбовелетень“ тов. Найман:

— Багато говорили про постачання будівництву, але надто мало приділяють уваги основному, щоб довести плян до робочого місця, цього нема ще й досі. І треба хоч би що, а домогтися, щоб це зробити якнайближчого часу. Скаржаться, що бракує бараків, але й у нинішніх бараках будівний комітет не провадив досі ніякої роботи, не zorganizував робітничих мас, що б по-більшовицькому боротися за наше ударне будівництво. Буксирна бригада дала чимало дуже корисних пропозицій — їх досі не здійснено. Треба найближчого часу ці пропозиції виконати.

Саме в цей вечір до редакції „Комуніст“, де відбувалася зустріч, прийшло шість робітників-бетоня-

рів, що від імени робітників та технічного персоналу подали рапорт про дострокове закінчення підколоники № 312:

„Розгорнувши роботу ударним темпом, ми щойно заклали перший „башмак“ під одну з колон нашого турбінного велетня. Це — перша перемога будівників, що дали найкращу відповідь ділом опортуністам, які намагаються „об’єктивними причинами“ виправдати свою недозволено мляву роботу. Будівники-ударники Турбінобуду докладають і далі всіх сил і за допомогою пролетарської громадськості вчасно збудують перший турбінний велетень“.

ЩО ПРОПОНУЮТЬ УДАРНИКИ ТУРБІНОБУДУ.

Обговоривши стан на будівництві, робітники-ударники подали ряд пропозицій, щоб забезпечити вчасний пуск турбіногенераторного велетня. Будівники турбінного вважають за потрібне:

1. Домогтися справді ударного постачання будівництву матеріалу, робочої сили, вчасно забезпечити металургійну базу, якнайшвидше розв’язати питання про будівництво теплоелектроцентралі, а також забезпечити завод кадрами.

2. Наркомос, ВУК будівників, ВУК Робосу, партійні та комсомольські організації ДЕЗ і Тракторобуду повинні допомогти будівництву щодо культурно-полі-

тичного обслуговування робітників, а також передати робітникам Турбінобуду досвід Тракторобуду.

3. Вважати за потрібне, щоб ВУФКУ та ДВОУ спопуляризували в широких масах значення Турбінобуду, випускаючи кінофільми й літературу.

4. Розпуск будкому ще не розв'язує питання про піднесення масово-профспілкової роботи на будівництві. Новий будівний комітет повинен зважити науку старого опортуністичного керівництва й домогтися справді ударних темпів будування, залучення всієї маси будівників до соціалістичного змагання.

5. Прикріплення членів партії до бараків починає зрушувати масову роботу на будівництві. Партійна організація має стати на чолі ударного руху і домогтися зростання партії коштом кращих ударників-будівників.

6. Просити центральну пресу і зокрема „Комуніст“ систематично висвітлювати роботу Турбінобуду, допомагаючи розв'язувати дошкульні питання будівництва.

7. Робітники-ударники зобов'язуються: найближчими днями домогтися піднесення ударного руху на будівництві, утворення бригад ім. 518 та 1.040. До 1 травня на будівництві повинно бути 50% ударників. Робітники обіцяють докласти всіх сил, щоб вчасно виконати завдання, поставлене партією та урядом.

Поправок нема?

— Є!

— Яка?

— Ми, бетонярі, утворюємо ударну бригаду імени „Комуніста“.

„Поправку“ ухвалено.

ВЗЯТИ ТЕМПИ!

Темпи сами собою не народжуються, їх треба взяти. Парторганізація, одужавши, перебудувавшись лицем до виробництва, позбувшись правоопортуністичного проводу будівного комітету, стала на чолі ударницького руху. Буксир допоміг будівництву. Але роботу тільки розпочато.

Безумовно будівництво засмічене куркулями, що під виглядом наймитів і бідняків з села просочуються на будівництво. Хоч позбулися опортуністичного проводу будівного комітету, але на будівництві ще збереглася агентура куркулів. Серед техскладу будівництва є ще й такі, що й понині вірять у всемогутність американського проекту про залізні конструкції, не ймуть віри в залізобетон, сіють паніку. Крикуни й боягузи продовжують галасувати: „дайош сто процентів матеріялів, а потім вимагай“. Зі всім цим керівництво впорається. Воно розіб'є вщент опортуністичну зневіру. Турбінобудові потрібна діяльна допомога від цілої громадськості. Роста щодня рештовання. Велетень чекає на допомогу від транспорту, на машини, на дерево, на кваліфіковані кадри, щоб вчасно закінчити повну революційного патосу поему про радянські 160-тисячні турбогенератори.

ЦЕНТРАЛЬНА НАУКОВА
БІБЛІОТЕКА

1931
6008

